

Årsberättelse

2021

Rogberga

Hembygdsförening

Omslagsbilden

Bilden på framsidan föreställer ett hus som inte längre finns. Huset kallades Hällinge och var beläget på det område som idag utgör Tenhultsskolans norra del. På nedanstående bild från 1961 ser ni huset vid pilen.

Huset byggdes 1898 av distinctions-korpralen Gustaf Krantz. Dit flyttade han från soldattorpet nr 87 i Rogberga (Store Backe) med hustru och barn. Han var då 50 år. Hustrun dog efter 5 år, men Gustaf kom att bo där i 50 år och blev 100 år och 100 dagar gammal.

Att fylla 100 år var inte vanligt vid denna tiden. Många äldre Tenhultsbor har minnen av hur han uppvaktades på 100-årsdagen.

Kjell Andersson berättar hur han var med sin pappa John Andersson på uppvaktningen. Pappan sa:- "En 100-årsdag är något som du nog aldrig mer kommer att vara med om". Han hade fel – han blev själv över 100 år.

Fastigheten övertogs 1949 av Tenhults kommun, och revs i början av 70-talet för det utvidgade skolområdet.

Förra årets omslagsbild

Förra året hade vi denna bild som omslagsbild.

Vi frågade då var bilden var tagen.

Vi har fått en del förslag.

Här skulle det kunna vara. Det lilla röda huset på Verkstadsvägen bakom KABE. Det finns många andra hus som liknar detta så helt säkra är vi inte.

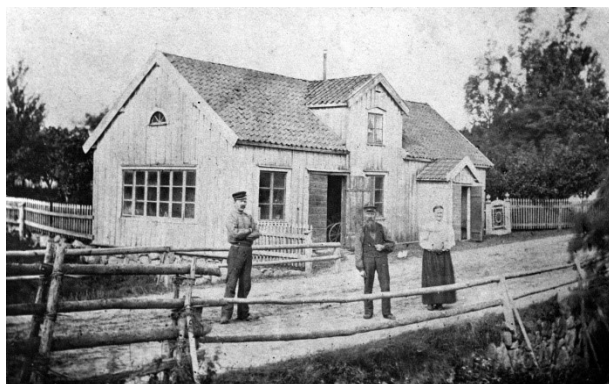
Foto: Google

Helt säkert är dock att denna bild är tagen vid Verkstadsvägen.

Foto ca 1900.

Till höger om ovanstående låg smedjan Strömslund. Här är ett samtida foto. Är det manne smeden som tillverkat cykeln på bilden?

Årsberättelse för Rogberga Hembygdsförening verksamhetsåret 2021

Antal medlemmar: 316 (förra året 345)

Styrelsen har haft 9 protokollförda möten.

Styrelse 2021

Ordförande: Göran Gundenäs, vice ordf.: Magnus Carlsson

Kassör: Bertil Andersson, sekreterare: Tage Sundqvist

Ledamöter: Kerstin Alfredsson, Gunnel Kannerling,
Britt-Marie Klang, Cecilia Davidsson, Birgitta Karlsson

Suppleanter: Jan-Eric Wilsson, Kerstin Sjöstrand,
Ing-Britt Evenholm, Marianne Ek, Stefan Håmås

Övriga funktionärer

Revisorer: Jan-Åke Cederlöf, Bo Romedal

Revisorsuppleanter: Ulla-Britt Wacht, Göran Mattson

Valberedning: Monika Stahl (sammankallande), Birgitta Malm,
Ingemar Ström.

Ekonomisk ställning 2020-12-31

Innestående Swedbank:	474 046 kr
Plusgiro:	69 841 kr
Kassa:	192 kr
<u>Summa:</u>	<u>545 079 kr</u>
<u>Årets resultat:</u>	<u>42 612 kr</u>

År 2021 var ett år som åter igen var präglad av den pågående covid-pandemin. Vissa ljusglimtar fanns, och vi kunde ha ett begränsat öppenållande på vår Hembygdsgård.

Den verksamhetsplan som styrelsen upprättade i början av året var mycket oviss. Många planerade aktiviteter måste ställas in, med glädjande nog tillkom det nya aktiviteter som inte var planerade.

Detta är i korthet vad som förekommit.

- Årsmötet hålls utomhus på Hembygdsgården.
- Styrelsemöten utomhus eller i rymliga lokaler.
- Underhållsarbete med hjälp av styrelse och föreningsmedlemmar.
- Ekumenisk gudstjänst på Hembygdsgården.
- Våffelserving fredag, lördag och söndag eftermiddag.
- Sångunderhållning från scenen.
- Veteran-MC/Mopeder
 - Våffelserving på torsdagskvällarna.
 - Marknadsdag.
- Hembygdsgårdens utomhusområde har hela sommaren varit tillgängligt för besökare. Många har passat på att använda trädgårdsmöblerna för att avnjuta sitt medhavda fika.

Förberedelser för sommarens aktiviteter.

Oavsett om det skulle bli någon verksamhet eller inte, så måste underhållsabeten och förberedelser ske. Förhoppningen var att det skulle kunna bli någon verksamhet under sommaren.

Husen behöver målas. Tält ska resas. Trädgårdsmöbler skall ställas ut.

Loppis flyttas till ladan, och där är hyllor och bord välfyllda.

Hoppas nu bara att det kan bli någon verksamhet under sommaren.

Nu är det bara att vänta att vi ska kunna ta emot besökare.

Sommaren på Hembygdsgården.

Vid styrelsemöte i maj beslutades att hålla Hembygdsgården öppen och följa de restriktioner som gällde.

Detta innebar att alla aktiviteter skulle ske utomhus. Ladan hölls öppen, men med uppmaning om begränsat antal besökare och med uppmaning om att hålla avstånd. Övriga lokaler hölls stängda.

De aktiviteter som genomfördes var:

- **26 maj:** Årsmöte.
- **28 maj:** Besök av Tenhultsskolans elever.
- **juni – augusti:** Våffelservering för Veteran-MC/mopeder torsdagar kl 18-20
- **2 juli – 15 augusti:** Våffelservering fredag, lördag och söndag kl 14-18.
- **2 augusti:** Ekumenisk gudstjänst.
- **8 augusti:** Musik med Alva Stahl och Ellen Bertilsson.
- **14 augusti:** Musik med Jill Svensson och Jonas Magnusson.
- **29 september:** Marknadsdag för veteran-MC/mopeder.

Överraskningar på Hembygdsgården.

Flaggan eller vimpeln brukar alltid vaja på Hembygdsgårdens flaggstång. 6 augusti hände ett missöde. Flagglinans fäste på vimpeln brast och flagglinan föll ner.

Jan-Eric ryckte ut med traktorn och fällde stängen.

Snart var linan fixad, och dessutom stängen tvättad.

Livet är fullt av överraskningar! Förra året var det diskmaskinen som läckte.

Med hjälp av avfuktare torkades vattenskadan ut och golvet lagades. Diskmaskinen reparerades provisoriskt och kunde användas under sommaren.

Maskinen har varit med i många år, och var redan begagnad då den installerades. Därför beslutades om inköp av en ny maskin.

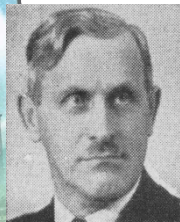
Här står den nya diskmaskinen och väntar på att bli installerad. Det kommer att ske till våren när vattnet är påkopplat.

Nu det är bara att hoppas att läget blir sådant att vi får användning av den till sommaren.

Boktips

Under året har det kommit ut ett par böcker med Tenhultsanknytning.

Edvin Gustafsson 1888-1966

Den första heter **”Bogla är mer än en ort”** och är en biografi över Edvin Gustafsson. Boken är skriven i romanform och författare är Edvins barnbarn Birgitta Gustafsson.

Edvin föddes under knappa förhållanden i en banvaktsstuga i Rommelsjö. Han gick i faderns fotspår och tog anställning vid järnvägen, och hamnade så småningom som banvakt i en banvaktsstuga i Bogla. Han var fackligt/politiskt intresserad och blev med tiden riksdagsman. I riksdagen gick han under namnet ”Gustafsson i Bogla” och därav bokens titel.

Edvin hade också en bror som hette Simon som också arbetade vid järnvägen. Hans memoarer har föreningen fått tillgängliga genom ett annat barnbarn. De finns att läsa på föreningens hemsida. Googla *”Järnvägsbröderna Gustafsson”* så hittar du artikeln.

Nästa bok har titeln **”Tenhult som jag minns det”** skriven av Elisabet Hidemark.

Tenhult avser i detta fall Tenhults Herrgård.

Författaren är barnbarn till Ernst Leonard och Laura Hartmann som köpte Tenhults Herrgård 1903. Gården fanns kvar i släkten till i början av 1970-talet.

Hon beskriver på 56 sidor sina minnen från gården med mycket bilder och målande text.

Båda dessa böcker är läsvärda för den som gillar bygdehistoria.

Böckerna finns att låna på Tenhults bibliotek.

Årsmöte

Årsmötet hölls 26 maj på Hembygdsgårdens scen.

Ordföranden Göran Gundenäs öppnade mötet, och en tyst minut hölls för de som gått bort under året.

De bortgångna var:

Ingalill Celén, Elly Claesson, Rolf Emanuelsson, Asta Gydevik, Torsten Gydevik, Hjördis Jonsson, Arne Josefsson, Aino Karlsson, Boine Karlsson, Marianne Olsson, Britt Rogenfeldt, Bengt Rydstrand samt Bertil Sjöberg.

Förhandlingarna leddes av Ingemar Ström med Birgitta Gundenäs som sekreterare.

Förhandlingarna genomfördes snabbt utan några överraskningar. Samtliga funktionärer omvaldes.

En liten trogen skara av medlemmar hade samlats för att delta i mötet.

Tenhultsskolan på besök.

Var tredje år brukar eleverna från åk 3-5 komma på besök och få prova på olika aktiviteter. På grund av pandemin kunde inte medlemmar från föreningen ställa upp som handledare.

I år öppnades i stället Hembygdsgården upp, och lärarna fick handleda eleverna själva. Om pandemiläget tillåter planerar vi att hålla den "vanliga" dagen för eleverna under hösten 2022 i stället.

Ekumenisk gudstjänst

Söndagen 3 augusti var det dags för en ekumenisk friluftsgudstjänst.

Efteråt serverades självklart kyrkkaffe.

Våffelservering

Denna sommar serverades enbart våfflor. Våfflorna bakades och serverades i ett tält vid stugväggen.

Så här kunde set se ut när det var riktigt många besökare. Betalning skedde bakom glas i en kassa på verandan.

Ibland fick vi hjälp av så här unga servitriser.

Veteran-MC/mopeder.

På våren fick vi en förfrågan från en grupp som kallar sig "Matchtown Moppers". Det är ett gäng som har gamla MC och mopeder som hobby. De har tidigare somrar samlats på Kroatorpet. De undrade om de i år kunde komma till vår Hembygdsgård i stället.

Det beslutades att vi skulle ha öppet för dem på torsdagskvällarna och servera våfflor.

Detta blev en succé. Fina sommarkvällar kunde det komma mellan 50 och 100 ekipage.

Förutom att träffas över en fika, så fanns det mycket att diskutera om varandras maskiner.

Så småningom fick vi en förfrågan ifall vi skulle kunna vara med och arrangera en marknadsdag för veteran-MC/mopeder.

Efter vissa överläggningar i styrelsen så blev svaret "Ja". Datum för marknaden sattes till 25 september.

Marknadsdag.

Marknaden hade väckt stort intresse både för besökare och utställare. Ett tjugotal utställare kom från hela landet (och även en från Finland).

Tidigt på marknadsdagens morgon packade utställarna upp sina varor.

Rader av bord ställdes upp på planen framför stugan, och även bakom ladan.

Snart anlände de första besökarna. De avkrävdes 50 kr i P-avgift vid infarten till parkeringen.

Ca 300 bilar kom till parkeringen.

Här ser vi parkeringen på det stora fältet bakom Hembygdsgården. Allt övervakades av gulvästade parkeringsvakter.

Här är ett axplock av vad man kunde hitta på marknaden.

Man kunde inte bara köpa prylar. Det var också ett tillfälle att umgås. Man kunde träffas över en kopp kaffe och en våffla, eller titta på varandras maskiner.

Det hela blev en mycket lyckad tillställning, både publikmässigt och ekonomiskt. Ca 600 besökare gav en hel del klirr i kassan.

Soldaten Anders Rask

Många soldater har levt på olika soldattorp i Rogberga socken. De finns väl upptecknade i Rogbergaboken. En av dem var Anders Rask. Det är honom ni ser på fotot ovan. Bilden är tagen i Hjo 1862 eller 1863. Kanske är detta det äldsta fotot på en Rogbergabo.

Anders Rask föddes 1771 i Ölmstad och tjänstgjorde som soldat på två olika soldattorp i Rogberga socken. Han avled 1864, 93 år gammal.

1788 antogs han som soldat vid Jönköpings regemente och tilldelades soldattorpet nr 95 Åkerby Kullen. Han kommenderades nästkommande år till kriget i Finland. Han var då ogift. I samma krig deltog den nygifte Anders Åcker från soldattorpet nr 93 Åkarps västergård, som stupade i kriget. Något år senare gifte sig Rask med Åckers änka och förflyttades till soldattorp 96 Sandvik, Knivshult. År 1800 dog hustrun, och där stod han med tre barn. Nästkommande år gifte han sig igen, och med denna hustru fick han ytterligare sex barn.

1807 entledigades han som soldat efter en skada i höften. Han flyttade då till torpet Busken under Stora Västansjö. Han arbetade sedan under några år som rättare på Riddersberg.

År 1817 flyttade han med familjen till Hjo-trakten. Han arbetade där i olika befattningar på ett par av de stora godsens. På gamla dar tjänstgjorde han som kyrkvaktmästare i Norra Fågelås söder om Hjo.

I Norra Fågelås tjänstgjorde prostens Nils Carlén. Det är genom hans bok *”Teckningar ur en lång levnad”* som vi fått kännedom om Rasks liv och leverne.

På nästa sida finns par utdrag ur boken.

Hela avsnittet ur boken finns att läsa på föreningens hemsida.

Så här inleder Rask sin självbiografi som finns publicerad i boken...

År 1770 är jag född, den 2 februari, uti Gudmunderyd av Öllestads socken. Min fader var salpetersjuderiverkmästaren Måns Segerberg och modern Ingrid Johansdotter. Jag var hemma hos dem tills jag antog kronans tjänst år 1788 vid livkompaniet av Jönköpings Kongl regemente, där jag sedermera avancerade till korpral. Avgick år 1788 med regementet till Karlskrona, där jag den 24 juni gick ombord på linjeskeppet »Manligheten» och tjänstgjorde hela den sommaren med servering av kanonerna. Den 17 juli samma år stod sjöslaget på Hoglands flo under H. K. H. Storamiralens befäl. Morgonen efter slaget gingo vi in till Sveaborg att reparera och kryssade därefter hela sommaren. Allhelgonadag kommo vi till Karlskrona igen, lågo sedan i garnison uti Landskrona, gjorde en tid strandvakt och tågade därefter till hemorten.

1789 avgingo vi på barkasser från Södertälje till Stockholm, därifrån på gallioner över Ålands hav, vidare till Hagnäs udde, Jungfrusund, Fliseborg, Karpeström och Ingård, där vi landstego, marscherade därifrån till Borgå, Abersfors, Kymmenegård och Broby. På sistnämnda ställe stod ett slag, som började den 12 september kl. 7 på morgonen och fortfor hela dagen. Kl. 4 e. m. blev jag blesserad i vänstra låret av en muskötkula, varefter ärrret ännu är tydligen synbart. Reträtt till Pylå, där bron brändes, varefter rastades.

Då manskapet under rasten åt, kom Gustaf III gående förbi oss, omgiven av sina generaler, varvid han till oss yttrade: »Sitter I och spisar knallar, gossar!»

Enligt Carléns intervju med Rask...

”En gång, då vi under en marsch rastade och sutto på dikeskanten, spisande tornisterns förråd, kom kungen till oss, hälsade och språkade vänligt, smakte på vår kost och var nästan som en kamrat. Vem ville icke gå i döden för en sådan kung?”

Men han fick uppleva bättre dagar och bliva offentligen erkänd, då år 1858 dåvarande prinsregenten, sedermera konung Karl XV, och hans broder, nuvarande konung Oskar II, gästade Almnäs. Veteranen Rask, då åttioåttårig, skulle föreställas för regenten och rekommenderas till större pension.

Under förberedelserna härtill frågar församlingens v. pastor: »Är icke Rask brydd och bange nu, när han skall träda fram inför kungen?» Rask, nästan förtretad, svarar: »Ah! mönstrad av Gustaf III».

Presentationen försiggick på Almnäs, varvid Rask trädde Karl tätt inpå livet, spände sina ögon skarpt i dennes och utropade därpå till omgivningen: »Inte så illa».

Det är nu vår förhoppning att allt skall bli som vanligt igen, så att vi kan återuppta föreningens olika aktiviteter.

För att föreningen ska kunna aktiv krävs det aktiva medlemmar.

Vi uppmanar dig som är medlem att värva nya friska krafter, t.ex. dina barn, grannar osv. Då får föreningen möjlighet att leva vidare. Anmälan kan ske via föreningens hemsida eller till kassören Bertil Andersson tel. 0702-630392.

Du medlem som känner för att kunna vara med och bidra med dina tjänster, hör av dig till någon i styrelsen. Du blir kallad när vi behöver dig.

Årsberättelsen sammanställd av Tage Sundqvist. Bilder, om inget annat anges, från författaren eller från föreningens bildarkiv.

www.hembygd.se/rogberga

e-post: rogberga.hbf@dnc.se